აგრესიული ნაციონალიზმისაგან ყველაფერი არის მოსალოდნელი

გაზეთი "საერთო გაზეთი" – 23-25 ნოემბერი, № 46, 2011

ბოლო ხანია ხელისუფლების ქმედება, „ქართუ" ბანკის მიმართ არაპროგნოზირებადი გახდა. მიიღეს ახალი ცვლილება კანონში „აღსრულების შესახებ" – რომელიც ასევე ამ ორგანიზაციის წინააღმდეგ არის მიმართული – როგორც სპეციალისტები განმარტავენ.

საკითხთან დაკავშირებით ვესაუბრებით ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორს, პროფესორ ლადო პაპავას.

– ბატონო ლადო, იშვიათია თუ არა მსოფლიო პოლიტიკაში ისეთი შემთხვევები, როდესაც ოლიგარქი მიდის მათ შემადგენლობაში და საერთოდ, თვლით თუ არა, რომ ბიძინა ივანიშვილი არის ოლიგარქი?

– ოლიგარქი არის ადამიანი, რომელიც იყენებს ხელისუფლებაში ყოფნას და ხელისუფლების ხელით არსებულ ბერკეტებს გასამდიდრებლად.

ოლიგარქს ეძახდნენ ბადრი პატარკაციშვილს, მაგრამ ის ოლიგარქი არ ყოფილა იმიტომ, რომ ის არც რუსეთის ხელისუფლებაში არ ყოფილა არც საქართველოს ხელისუფლებაში. ასე, რომ ვინაიდან ივანიშვილი არ ყოფილა დღემდე ხელისუფლებაში ის არ არის ოლიგარქი, უბრალოდ, ის გახლავთ მილიარდერი.

რაც შეეხება მაგალითად ბენდუქიძეს, ის არის ოლიგარქი იმიტომ, რომ რაც ის ხელისუფლებაშია მის ქონებას მიემატა, თორემ არაფერი დაკლებია.

ეს ტერმინი შემთხვევით არ გამოუყენებიათ, ოპონენტებს სურთ დააკნინონ ივანიშვილი და იმიტომ თქვეს ასე მათ. ფაქტია, რომ ბატონ ბიძინას პოლიტიკაში ყოფნით არ უშოვია ფული.

– რაც შეეხება საბანკო ოპერაციას, იყო თუ არა რაიმე დარღვევით შესრულებული, რატომ მოხდა თანხების ჩამორთმევა?

– „ქართუ" ბანკის მხრიდან არანაირი დარღვევა არ მომხდარა, ჩვეულებრივი რამ არის, როდესაც ერთ ბანკს აქვს ნაღდი ფული შეიძლება

მეორე ბანკმა თუ მას აქვს ანგარიშზე ფული ის გადაიტანოს. ეს ჩვეულებრივი მომენტია. მითუმეტეს, რომ ამ საბანკო ოპერაციაში მონაწილეობდა „დოიჩე ბანკის“ ამერიკული ოფისი და ამერიკული „სითი“ ბანკი. ეს ბანკთაშორისი ოპერაცია იყო, არანაირ ფულის გათეთრებას ადგილი არ ჰქონია, თუ მაინცდამაინც ფულის გათეთრებაზე იყო ეჭვი, რატომ არ მიიტანეს ეჭვი იმ ბანკზე საიდანაც გავიდა თანხა? ასე რომ აბსოლუტურად ხელოვნურად არის შექმნილი ეს პრობლემა. აშკარაა, რომ ეს ყოველივე გაკეთდა პოლიტიკური ნიშნით.

ამის მერე ნახეთ რა მოხდა? მთავრობის ზეწოლის გამო სხვადასხვა ორგანიზაციებმა და კომპანიებმა „ქართუ“ ბანკიდან გაიტანეს თანხები და ანგარიშები, დაახლოებით სულ 45 მილიონი ლარი. ეს არის უკვე რეჟიმის ქმედება ამ ბანკის წინააღმდეგ, პოლიტიკურ-რეპრესიული ხასიათის. ეს არის დაუფარავი ბრძოლა „ქართუ“ ბანკის წინააღმდეგ.

ასეა თუ ისე, რამდენი ხანი გავიდა ამ ოპერაციის ჩატარებიდან, რაიმე საფუძველი, რომ ჰქონოდა ეროვნულ ბანკს ან ხელისუფლებას, არ იტყოდნენ? უბრალოდ არანაირი დარღვევა არ არსებობს.

წაართვეს „ქართუ“ ბანკს ფული და ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი აცხადებს, რომ მზად ვართ ამავე რაოდენობის თანხა მათ ვასესხოთო. რას ნიშნავს ეს? რატომ უნდა ასესხო ფული ბანკს? იმიტომ რომ წაართვი?

გარკვეული დაპირისპირების შესაქმნელად გაკეთდა ისიც, რომ 9 ნოემბერს ეროვნულმა ბანკმა მოითხოვა „ქართუ“ ბანკიდან გადარიცხვები, ხოლო 10 ნოემბერს გაზეთში გაკეთდა განცხადება იმის თაობაზე, თუ ვინ იღებს „ქართუ“ ჯგუფიდან დახმარებებს. ვიმეორებ, ეს ყველაფერი გახლავთ ბრძოლა ივანიშვილის წინააღმდეგ.

– ამავე პერიოდს დაემთხვა კანონში ცვლილება „აღსრულების შესახებ“ – რაც გარკვეულწილად კვლავ „ქართუ“ ბანკის წინააღმდეგ არის მიმართული, მას ბარბაროსულ კანონსაც უწოდებენ, ამაზე რას იტყვით?

– ეს ცვლილება არის სერიოზული ზიანის მომტანი მთელი ჩვენი საბანკო სისტემისათვის, იმიტომ რომ თუ კერძო ან იურიდიულ პირს მოუნდება სესხის აღება გირაოში რაიმე ქონების ჩადების გზით, ახლა ეს გირაოს ვალდებულება, თუ მასთან მიმართებაში აღმოჩნდება დარღვევა შეუძლია წაიღოს მთავრობამ და პრაქტიკულად ბანკები შეიძლება გაკოტრდნენ. საბანკო

ასოციაცია, რომელიც ამ კანონის წინააღმდეგ ხმას უნდა იმაღლებდეს, საერთოდ დუმს, ეროვნული ბანკი კი თვალს ხუჭავს.

– ემუქრება თუ არა გაკოტრების საფრთხე „ქართუ“ ბანკს?

– არა მგონია რომ გაკოტრდეს, თუმცა, თეორიულად ამის შანსი არსებობს, მითუმეტეს დღეს, როდესაც ეროვნული ბანკიდან ყველაფერია მოსალოდნელი. მიუხედავად იმისა, რომ ხალხი დადგა ამ ბანკის გვერდით და 6400-მდე მოქალაქემ შეიტანა ანაბარი. ეს იშვიათი შემთხვევა იყო ბანკების ისტორიაში, რადგანაც როცა ბანკს ექმნება პრობლემები, მოქალაქეები ცდილობენ იქიდან თანხების გატანას, აქ კი პირიქით მოხდა. ამით ხალხმა გამოხატა თავისი დადებითი პოზიცია ბიძინა ივანიშვილის მიმართ.

– დაუბრუნდება თუ არა „ქართუ“ ბანკს ის 45 მილიონი ლარი, რომელიც ორგანიზაციებმა გაიტანეს? ან ის ორი მილიონი დოლარი და ერთი მილიონი ევრო რომელიც წაართვეს?

– ორმოცდახუთი მილიონი ლარი სავარაუდოდ არ დაუბრუნდება, რაც შეხება წართმეულ თანხას, მთავრობა შეეცდება გაწელოს დრო, რომ არ მისცეს უკან. რაც შეეხება კანონს „აღსრულების შესახებ“ ის საფრთხის შემცველია ყველა ბანკისათვის. ქართველი ხალხის მხრიდან და უცხოეთიდანაც ბიძინა ივანიშვილს საკმაო მხარდაჭერა აქვს და ეს შეიძლება იყოს გარკვეულწილად შემაკავებელი ფაქტორი, თუმცა, „აგრესიული ნაციონალიზმი“ თუ „ნაციონალური აგრესიულობა“ საქართველოში ცნობილია, და ის არაფერს არ გამორიცხავს.

– ამას წინათ პრემიერ-მინისტრმა გილაურმა ეკონომიკური განვითარების ხუთწლიანი გეგმა წარადგინა, ეს კანონზომიერი მოვლენაა, თუ ისინი მომავალ 5 წელსაც აპირებენ ხელისუფლებაში დარჩენას?

– საერთოდ ეკონომიკაში ცნობილია დაგეგმვის ორი სისტემა – დირეკტიული და ინდიკატიური. აქედან პირველი გამოიყენებოდა სსრკ-ს დროს, როცა გეგმას კანონის ძალა ჰქონდა, ინდიკატიური დაგეგმვა არის დაგეგმვის ისეთი სახეობა, როცა არსებობს წინასწარი ხედვა, თუ როგორ უნდა განვითარდეს ეკონომიკა. 1996 წლიდან ჩვენს ქვეყანაში მოქმედებდა ინდიკატიური დაგეგმვის ჯანონი, რომელიც „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ გაუქმდა. თან ითქვა, რომ არ იყო საჭირო დაგეგმვა, ეხლა კი მთავრობამშემოგვთავაზა ხუთწლიანი გეგმა.

ჩვენს კონსტიტუციური სივრცეში ამ ხელისუფლების უფლებამოსილება 2013 წლისთვის გადის. ამიტომ, ეს გეგმა რომ ყოფილიყო მხოლოდ 2012-13 წლებზე გათვლილი გავიგებდით, მაგრამ დღეს ის სრულიად გაუგებარია. მოკლედ, ეს არის მხოლოდ პიარისათვის გაკეთებული ქმედება და მეტი არაფერი.

– დაიწყო მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის ახალი ტალღა რამდენად იმოქმედებს ეს ჩვენს ქვეყანაზე, სადაც არანაირი ქარხანა და ფაბრიკა არ მუშაობს ამ კრიზისში ხომ დიდი ხანია ვართ და მგონი შევეჩვიეთ კიდეც, ამაზე უარესიც იქნება?

– წინა წლებში ეს გარკვეულწილად ნაკლებად შეგვემჩნა, რადგანაც აგვისტოს ომის გამო მივიღეთ სერიოზული ფინანსური დახმარება. ეს თანხები ბოლომდე დღესაც არ არის ათვისებული.

დღეს ეს კრიზისი არ ჩამცხრალა, ის დღემდე ღვიოდა ანუ მომავალი კრიზისი ჩვენს ქვეყანაზე უფრო სერიოზული შედეგებით აისახება, ვიდრე ის იყო 2008 წელს, ასევე, გაძვირდება პროდუქტები რაც მოსახლეობას უფრო გააღარიბებს.

– დაბოლოს, მინდა გკითხოთ, რუსეთის გაერთინებამ „მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში“ რა შედეგებს მოუტანს მათ და რა შედეგებს მოგვიტანს ჩვენ?

– ჩვენმა ქვეყანამ მიიღო კომპენსაცია პოლიტიკური თვალსაზრისით, ანუ სახმელეთო საზღვრებზე გაჩნდებიან დამკვირვებლები! ამით მოსკოვმა პრაქტიკულად დააკნინა მის მიერ აფხაზეთისა და ოსეთის დამოუკიდებლობის აღიარება. ამ ეტაპზე ეს ქმედება ჩვენთვის არის პოზიტივი.

რუსეთმა კი „სავაჭრო ორგანიზაციაში“ გაერთიანებით მიიღო ის, რომ მათი ამბიცია დაკმაყოფილდა. მათ აქვთ პრეტენზია იმაზე, რომ არიან მსოფლიოს ლიდერი ქვეყანა და არ იყვნენ მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის წევრები. რუსეთი ხომ თვლის რომ არის მსოფლიოს ერთერთი „პოლუსი“. ეს ამბიციაც დაიკმაყოფილეს.

ევროპამ და ამერიკამ კი მიიღო ახალი ბაზარი, რომელიც უფრო პროგნოზირებადი იქნება მათთვის, რადგანაც ამ ორგანიზაციის წევრობა არის გარკვეული ვალდებულებაც და ქცევის ჩარჩოებში მოქცევაც. ამიტომ რუსულ ბაზარზე შესვლა დანარჩენი ქვეყნებისთვის ნაკლებ რისკიანი იქნება.

ეთერ კასრელიშვილი